

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 14

Sobota, 15. februarja 1936

Leto XI

Tovarnarji usnja hočejo izsiliti zaščitne carine in si zasigurati dobiček

Usnjarski delavci na cesto!

Ali bo vlada trpela tako postopanje tovarnarjev.

Dne 8. februarja se je vršila v Celju konferenca tovarnarjev usnja, ki je — po poročilu meščanskega tiska — razpravljala o nevzdržnem položaju v tej panogi gospodarstva. Dve podjetji sta že ustavili obrat.

Industriji ugotavljajo, da se je položaj zaostrial do neznosnosti s 15. januarjem t. l., odkar je dovoljen izvoz surovih kož v Nemčijo, na drugi strani pa uvoz telečjega boksa po »dumping« cenah iz Nemčije. Surovih kož na domačem trgu že itak primanjkuje, uvoz usnja po dumping-cenah pa izpodriva domačo produkcijo. V resoluciji, ki so jo poslali na ministra trgovine, so industriji tudi navedli, da taka uvozna in izvozna politika škoduje razen industriji tudi kmetu in da posledice ne morejo izostati.

Neposredno po tej konferenci, dne 9. t. m. je odpovedala tovarna usnja Woschnagg v Šoštanju celokupnemu delavstvu na 14 dni in, ka-

kor čujemo, nameravajo tudi ostala podjetja nekaj podobnega.

Ako odpoved v tovarni Woschnagg ostane v veljavi, bo 22. februarja t. l. vrženih na cesto 350 delavcev in delavk, ki preživljajo še okoli 800 družinskih članov. Ne samo za prizadete, ampak tudi za ves Šoštanj in bližnjo okolico bo to pomenilo pravo pravcato katastrofo.

Ni posebno težko ugotoviti neposredno zvezo med celjsko konferenco tovarnarjev usnja in nameravano ustavitvijo tovarniških obratov.

Gospodje industrijalci zahtevajo prepoved izvoza surovih kož in zaščitno carino proti uvozu boksa. Na ta način upajo ceno surovim kožam zopet znižati, ceno usnja pa vsaj obdržati, če ne zvišati. Jasno je, da gre tu v prvi vrsti za dobiček in koristi tovarnarjev, ne pa kmeta in konzumenta.

Nezaslišano pa je, da gospodje sedaj pošiljajo takorekoč delavstvo

na fronto, da jim izbojuje, kar zahtevajo od države. Račun je popolnoma jasen. Vlada se bo prej zganiila in omehčala, ako bo stotine delavcev na cesti, kakor bi se pa sicer, pri pogledu na papirnate resolucije. Da bo delavstvo, ki je že doslej garalo za nizke mezde, pri tem najtežje prizadeto in pahnjeno v bedo in obup, najbrž gospode ne gane mnogo. Zato pa bo moralo to vprašanje interesirati vlado, da bo pri tej priliki končno načela vprašanje zaščite delavstva pred kolektivnimi odpusti, ki jih tovarnarji lahko vedno izrabljajo kot sredstvo za dosego svojih zahtev, da prisilijo vlado h kapitulaciji. Na Čehoslovaškem je to s posebnim zakonom že onemogočeno. Tak zakon je potreben tudi pri nas. Dogodki v usnjarski industriji to potrjujejo. Delavstvo zahteva zaščito pred kolektivnimi odpusti in smatra, da s tem brani ne samo svojo eksistenco, ampak tudi obče državne koristi.

Obsodba v marsejskem procesu

Doslutna robija za vse tri obtožence

Trije obtoženci v marsejskem procesu, ki so bili na zatožni klopi, to je Rajić, Pospisil in Kralj, so bili obsojeni na dosmrtno robijo in deportacijo. Nenavzoči obtoženci dr. Ante Pavelić, Ivan Perčević in Evgen Kvaternik, ki se nahajajo v Italiji ali Avstriji so bili in contumaciam obsojeni na smrt.

Porotnikom je sodišče stavilo 32 vprašanj. Samo na vprašanja, ali so navzoči obtoženci sodelovali pri zločinu s premislekom in osebno odgovornostjo, so porotniki odklonili, kar se smatra v obsodbi kot olajševalna okoliščina.

Po razglasitvi te sodbe je sodišče v kratki razpravi nenavzoče obtožence obsodilo na smrt.

Državni pravdnik je predlagal smrtno obsodbo za vse obtožence ter si pridržal rok, da eventualno stavi nove predloge.

Obsojenci bodo odgnani najbrže na Vražje otoke ter dodeljeni prisilnemu delu.

V procesu je prišlo do razburljivih scen med beograjskim policijskim šefom Simonovićem, predsednikom sodišča in zagovorniki ter je branitelj Saint Auban zagrozil z odstopom. V obravnavi se je tudi ugotovilo, da je umor kralja Aleksandra in francoskega zunanega ministra Barthoua priporočal v Nemčiji legalno izhajajoči list emigrantov.

Zasledovanje organizacije umora je močno zabrisano, ker je morilec mrtev, glavni krivci se pa nahajajo na varnem v Avstriji in Italiji.

Resnost opozicije v narodni skupščini

Opozicionalci v narodni skupščini obstruirajo samo zaradi predsednika narodne skupščine Čirića.

To je res delo za narodov blagor!

12. februar

Dne 12. februarja se je delavstvo spominjalo druge obletnice krvavo udušene vstaje avstrijskega delavstva, ki je v boju s klerofašizmom šlo na barikade za obrambo svobode in ustavnosti. Ob tej priliki je priobčila brnska »Arbeiter-Zeitung« oklic avstrijskemu delavstvu, kjer pravi:

»Dve leti fašističnega terorja, dve leti naraščajoče revščine širokih ljudskih mas, dve leti tatvin in korupcije, dve leti vojne režima proti lastnemu ljudstvu in vojnih priprav zoper tuje narode, naš ločita od februarja 1934, ki je postal v avstrijski zgodovini simbol revolucionarnega svobodnega boja delavskega razreda.

Nerazdružena vez vlada med sedanjimi in februarскими bojovníki. Zapuščina junaških ščubindlerjev je izročena v dobro varstvo. S spoštovanjem in prežeti zvestobe se spominjamo žrtev našega boja, vseh krvavih žrtev fašizma: Wallischa, Weissla, Münchreiterja, Svobode, Rauchenbergerja, Hoisa, Bulgarija, Staneka in Gerla, ki so storili svojo smrt na vislicah fašizma.

Napad na vodjo francoskih socialistov

Francoska vlada je započela energično akcijo proti fašističnim tolpom

V četrtek, dne 13. t. m. je tolpa fašistov, pripadnikov klerikalne »Action française«, napadla v bližini vojnega ministrstva vodjo francoskih socialistov s. Leona Bluma. Divjaki so udrihali s palicami po neoboroženem poslancu in bi ga bili ubili, da se niso nahajali v bližini stavbinski delavci, ki so priskočili Blumu na pomoč in obračunali z zločinskimi tipi.

Vest o napadu se je takoj izvedela v parlamentu, kjer je zavladalo veliko razburjenje. Ministrski predsednik Sarraut je podal izjavo, da bo vlada nemudoma uporabila zakon za ohranitev javnega reda in

ne bo trpela, da bi peščica fašističnih teroristov vsilila velikanski večini poštenih ljudi zakon sile in zločina.

Napad na s. Bluma je menda v Franciji dal signal za končni obračun med demokracijo in fašizmom. Demokracija, ki dopusti, da ji fašistične bande zrastejo čez glavo, je v naprej izgubljena. Časi, ko so fašistične tolpe, izrabljajoč demokracijo, lahko uganjale svoja divjaštva, so v Franciji minili, še predno je ta iz Nemčije in Italije importirani duh mogel zavladati na ulicah.

Lasje jim vstajajo

Pred ratifikacijo francosko-ruske pogodbe o medsebojni pomoči. — Iz strahu pred Nemčijo

Dne 2. maja 1935 sta podpisala francoski predsednik vlade in zunanji minister Laval ter ruski poslanik v Parizu Potemkin francosko - rusko pogodbo o medsebojni pomoči za dobo petih let.

Pogodba je sestavljena v duhu pakta Društva narodov. V pogodbi je določeno, da se obe državi neposredno posvetujeta, če ju napade kaka druga evropska država, takojšnja medsebojna pomoč, če napad ni izzvan ter pomoč v primeru prekršitve čl. 16 in 17 Društva narodov. Dodatna pogodba določa način pomoči, če bi Društvo narodov ne moglo izreči svojega mnenja. Pogodba se lahko razširi še na druge države, ki bi se želele pridružiti paktu.

Pogodbo mora še francoska zbornica ratificirati ali potrditi. Predložena je bila te dni zbornici, ki sedaj razpravlja o njej ter jo bo nedvomno potrdila.

Vatikan, Nemčija in vsa reakcija se peni jeze zaradi te pogodbe. Tudi fancoska reakcija ugovarja, vendar je javno mnenje v Franciji z ozirom na nevarnost iz Nemčije odločno za pakt. Politiki pa imajo še tehtnejši razlog, ta namreč, da je vojno mogoče preprečiti v Evropi le, če se ustanovi najprej ta zveza, potem mala antanta, Balkan in Turčija ter pritegne event. tudi Avstrijo. Anglija podpira to zvezo. Poljska, Nemčija, Italija, Madžarska ter druge evropske dežele lahko svobodno vstopijo v to mirovno zvezo.

Razumljivo je, da je inicijativa v sedanjih razmerah važna, ker divjajo imperialistične strasti in nacionalni šovinizem. Tudi francoski socialisti so se odločili za ta pakt, čeprav jim ni simpatičen, ker ima le imperialističen značaj, ne pa sodružnega sporazuma med narodi, vsaj ne na celi črti. Pričakovati pa je, da pakt zagotovi mir vsaj za nekaj let ter da se medtem narodi spametujejo ter nastopijo pravo pot sporazuma in sodelovanja.

Pozabiti pa pri tem ne smemo, da je ta diplomatski korak problem, problem neznanega razvoja. Če bo v njem zmagała demokracija in višji socialni čut, ki ga je odgovorna politika dolžna človeštvu, potem bo mir in v miru morajo države in narodi priti do zdrave pameti in uvidevanja socialne ureditve družbe.

Problem se pa seveda brez našega sodelovanja, brez našega boja ne bo razvijal v tem duhu.

Grožnja sladkornih baronov

Sladkor podraže?

V Beogradu so imele konferenco tvornice sladkorja. Sklenili so gospodje direktorji privatnih in državnih tvornic, da ga podraže na debelo za 30 par kilogram. To znaša v na-drobni trgovini vsaj 50 para, če ne 1 Din. Podražitev sladkorja je povsem neutemeljena, ker produkcijski stroški za izdelavo sladkorja znašajo kvečjemu nekaj par nad 1 Din pri kilogramu. Čehoslovaška na primer iz-važa sladkor po 1.75 Kč okroglo, da-si so produkcijske razmere tam draž-je kakor pri nas. To kartelirano ode-

468 rudarskim vpokojencem odvzeto Din 700.000 letno

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani je po nalogu rudarskega glavarstva s 1. februarjem t. l. ukinila vse osebnostne in družinske doklade za upokojence (katerih pokojnine niso presegale Din 285 mesečno), ki so bili upokojeni po 1. jan. 1925. Odlok se sklicuje na to, da imajo pravo na doklade iz sredstev pokojninskega sklada za rudarje le oni staroupokojenci, ki so bili upokojeni pred 1. jan. 1925. To je žal kruta resnica mrtvega paragrafa, ali

700.000 Din bo s tem letno odvzeto 468 lačnim revežem,

ki že s sedanjimi prejemki niso mogli živeti.

Nadalje smo informirani, da se v svrhu nadaljnje sanacije pokojninske blagajne bratovske skladnice namerava izvršiti splošni zdravniški pregled vseh novoupokojencev do 50 let

starosti. Če bi pa tudi to ne zadostovalo za sanacijo, potem ima še minister za rude in šume pravico obstoječe pokojnine znižati. Tako izgleda pravi sanacijski načrt, kakor so si ga gospodje zamislili. Pomisliti je treba, koliko upokojencev je danes, ki so bili res predčasno upokojeni v starosti 40 do 50 let in z 20 do 29 let službe. Ti ljudje, ki so toliko let plačevali in nimajo možnosti, da dobe kakšno novo zaposlitev, bodo, ako bodo pri nadpregledu spoznani manj kot za 67 odst. delanesposobni, prišli ob vsako pokojnino. Kaj bo potem s temi ljudmi? Od česa bodo živeli? Ali bomo dopustili, da se našim najbednejšim zgodi taka strašna socialna krivica? Ne, mora biti odgovor, ne samo rudarjev, temveč naše celokupne javnosti. Zveza rudarjev Jugoslavije in načelstvo II. skupine sta že vložila tozadevni protest.

Japonska in Nemčija ogrožata svetovni mir

Moskovska »Izvestija« objavljajo daljši članek, v katerem so sovjeti razkrili tajne zveze med Nemčijo in Japonsko, kar najbolj jasno dokazujejo vpadi na rusko mejo, ki jih organizirajo Japonci z namenom, da bi zanetili vojno na daljnem Vzhodu. Rusija se ne boji

Japonske, jasno pa je, da bi vojna na daljnem Vzhodu lahko zanetila novo svetovno klanje. Nemčija se je obvezala, da bo takoj ob izbruhu vojne med Japonsko in Rusijo napovedala vojno Sovjetski Rusiji. Zato tako intrigirajo proti odobritvi rusko-francoske pogodbe.

Trgovina z orožjem cvete

Kakor še nikoli. Kljub temu, da se hočejo vse države osamosvojiti v izdelovanju orožja, tvori v sedanjem razsulu mednarodne trgovine kupčija z orožjem pravi otok prosperitete. Po zadnjih podatkih zveze narodov je na primer svetovni izvoz blaga od 1. 1929 do 1934 nazadovol s 33.000 na 11.000 milijard zlatih dolarjev. V istem času je pa izvoz orožja ostal skoro nespremenjen v vrednosti 45 milijonov zlatih dolarjev.

Delež posameznih držav pri izvozu vojnega materiala se močno spreminja. Čehoslovaška je dvignila

svoj izvoz orožja z 1.43 v l. 1932. na 8.71 milijonov zlatih dolarjev v l. 1934. Čehoslovaško prekaša zdaj samo še Anglija, ki pa v korist Češke nazaduje v prodaji vojnega materiala.

Francija, Holandska, Švica, tri države takozvanega zlatega bloka so zelo oškodovane pri izvozu. Veliko vojnega materiala prodaja Sev. Amerika. Švedska in Belgija. Največ orožja so izvozili v srednje- in južno-ameriške države, na Kitajsko, v Afriko, Avstralijo in Indijo.

Pred volitvami na Finskem

Socialni demokrati upajo na uspeh

Finska socialna demokracija se prav resno pripravlja na parlamentarne volitve.

Znani parlamentarni voditelj finske socialne demokracije, Väinö Tanner, izjavlja, da se bo volilna borba vršila okoli vprašanja brambe dežele in davčnih problemov. Socialdemokracija se pa bori predvsem za uveljavljanje demokracije. Opaža se namreč v višjih vojaških krogih, uradniških in varnostni korporaciji

duh diktature.

Socialni demokrati imajo v parlamentu 78 (vseh je 200) poslancev. Če se jim posreči to število poslancev zvišati, kar je mogoče, pravi Tanner, da bodo sestavili vlado. Razmerje s strankami centruma, zlasti razmerje med delavci in kmeti na Finskem še ni sicer urejeno, vendar bi utegnil volilni uspeh socialne demokracije to vprašanje ugodno rešiti.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaja Talpa

53

Saj vendar ne smemo dovoliti, da bi bili lepega dne, ko bi kavarno odprli, brez natakarev in da bi imeli potem celo škodo. In da si boste takoj na jasnem, naj vam enkrat za vselej povem: Ni naš namen, da bi poslovno življenje uničili ali celo samo ovirali. Ne, nikakor. Pač pa je naš namen skrbeti, da delavec ne bo dobil od tega, kar producira, samo primernege deleža, nego da bo dobil tisti delež, ki mu gre in sicer do najvišje meje, ki jo podjetje prenese. Ta meja pa je mnogo višja, kakor si jo predstavljate. Prav sedaj se ukvarjamo s tem, da izračunavamo možnosti vsake delovne panoge. Tiste delovne panoge, ki ne donajajo delavcu toliko, da bi lahko živel, kakor se dandanes človeku spodobi, naj kar propadejo. Celo pomagali jim bomo, da bodo propadle. Če pa so take delovne panoge važne za splošnost, potem bomo pač skrbeli, da priskrbi splošnost delavcu človeka vredno življenje. Da bi bila vaša kavarna za splošnost tako silno važna, ne verjamem. Toda zaenkrat je pač tu. In dokler jo uporabljate, da si z njo množite bogastvo, bo že tudi toliko donajala, da boste plačevali dostojne mezde. Če ne boste nič več zaslužili, jo boste že

sami zaprli. — Tako torej, to sem vam povedal, da ne boste mislili, da smo izsiljevalci. Ne, mi hočemo samo, da dobe ljudje, ki vam proizvajajo bogastvo, takšen delež, na kakršnega imajo pravico. Vam bo potem tudi še dovolj ostalo.»

Prav gotovo je senjor Doux vse to samo na pol razumel. Sedel je ves zmeden. V glavi mu je šumelo samo tistih deset tisoč pez, ki jih bo moral položiti tu na mizo. Iz strahu pred svojo senjoro se ni upal privoliti. Toda prav tako si tudi ni upal na kratko odkloniti — tudi iz strahu pred senjoro. Ni namreč še vedel, za kaj se bo ona odločila. Toda vsak dan odlašanja je pomenjal novo izgubo. Končno bi pa vendar še več izgubil, če bi moral imeti kavarno dva meseca zaprto in povrh plačati še mezde. V glavi so mu številke kar plesale, da je že od njih na pol obnoren.

Vstal je in rekel: »Si bom še premislil.«

Zapustil je pisarno, odkorakal po stopnišču in stopil na cesto. Obrisal si je pot in globoko vdahnil vase zrak. Nato je odšel domov. Na koščku papirja je računal in računal, končno pa se je prepričal, da bo le ceneje, če vse takoj plača.

Sedaj pa k senjori! Če bi šel najprej k nji, bi nastali prav gotovo najhujši boji. Če bi rekel: Ne, bi rekla: »Zakaj pa nisi privolil?« In nasprotno bi rekla: »Zakaj pa nisi odklonil?« Najsi je napravil, kar je hotel, nikoli bi ji ne bilo po godu,

Dijaški odgovor na Mussolinijev apel

Odgovor belgijskih katoliških dijakov

Mussolini je pozval dijaštvo vsega sveta, da ga podpre v abesinski osvojevalni vojni.

Belgijski list »L'Avant-Garde« objavlja odgovor belgijske katoliške dijaške lige, ki pravi, da je Mussoli-

ni za sedanji položaj sam odgovoren in belgijski dijaki morajo odklanjati podporo njegovi akciji. Zveza se dalje zavezuje, da bo delala z vsemi silami za mir in ga branila s pomočjo Društva narodov.

Iz Abesinje — nič novega

Italijanska poročila trdijo, da je mir na obeh abesinskih bojiščih. Resnica je pa nekoliko drugačna. Abesinci se še vedno bore za Makalo. Preprečili so Italijani padec Makale le, ker so vse razpoložljive in sveže sile postavili v obrambo mesta. Tako so zavrnil Abesince, ki so bili že prodrli v mesto.

Na jugu so se pa morale Grazianove čete umakniti pri Negelliju, na levem krilu so Abesinci osvojili oporišče Kūratī, ki je važno križišče karavanskih cest.

Jako težko stališče ima Graziani na svojem desnem krilu. Abesinci so pod vodstvom Nasibuja Italijane pri-

silili k umikanju proti Val-Valu in Dagabourju. Oba kraja zasedejo Abesinci te dni, če Italijani ne dobe pomoči. Abesinci prodirajo tudi po dolini reke Fafan.

Po italijanskem poročilu je padlo v boju v Tembienu 844 Italijanov, po abesinskem poročilu pa so pokopali Abesinci nad 15.000 Italijanov in 4123 Askarov. Te žrtve so bile v bojih od 21. do 30. januarja.

V diplomatičnih krogih se zopet pojavljajo glasovi o sporazumu med Italijo in Abesinijo na račun Abesinije. Mogoče, ker kapitalistična reakcija dela v tem zmislu. Toda, kaj poreče Društvo narodov?

Država odškodovana radi odlokov ministra

Kakor je razvidno iz komunikacije, ki ga je objavilo ministrstvo za šume in rude, se vodi preiskava o odlokih, ki jih je izdajal neki bivši minister, radi katerih je bila država precej oškodovana. Preiskava se vodi v zvezi s procesom, ki ga je začel likvidacijski odbor veleindustrijskega podjetja »Krivaja« v Sarajevu. »Politika« poroča, da je prizadet bivši minister g. Sernec, ki je bil svoječasno ban dravske banovine.

Iz sedanje gospodarske krize v še večjo krizo

Naznatno se dviga industrijska produkcija. V Nemčiji, Angliji, Franciji in še po nekaterih državah. Gospodarski strokovnjaki vele, da je napredek posledica vojne industrije. In v novih proračunih vrtirajo države milijarde in milijarde za orožje in vojne potrebe. To je produkcija mrtvega blaga. Napredek vara in se zaradi tega ničesar ne ukrene za normaliziranje gospodarskosocialnih razmer. Po tej »konjunkturi« mora priti zopet hujša strašna kriza.

Tiskarska stavka v Varšavi je končana, ker so delodajalci sprejeli stare delovne pogoje.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Doma in po svetu

Kongres Strokovne komisije v Ljubljani se vrši dne 19. aprila in ne 15. marca, kot je to pomotoma poročal »Delavec«.

Proračun dravske banovine znaša po predlogu 97.32 milijonov dinarjev; lani je znašal 83.65 milijonov.

Povišek je za majhno dravsko banovino velik, zlasti, ker je izčrpana.

Bednostni fond znaša v proračunu 5.85 milijonov dinarjev. Porablja se ta dohodek po stari navadi. Zato naj ga upravlja posebna komisija delavcev, ki edino prispevajo vanj ter bodo onemogočili, da se porablja v druge namene.

Konferenca stanovanjskih najemnikov, ki je bila sklicana za božič, je bila odgojena, ter se bo vršila jutri v nedeljo, dne 16. t. m. v Zagrebu. Za vprašanje naj bi se zanimala tudi država, če to ni mogoče, pa morajo najemniki izvesti pozitiven boj proti oderuškim najemninami.

Nova luč. V »sporu« med Jugoslovansko krščansko socialno zvezo in pravimi »katoliškimi« politiki je prišlo do majhnega nasprotja, ker trdijo eni, da papeževa okrožnica le nima prav, če prepoveduje delavstvu boj za izboljšanje socialnega položaja proti kapitalu ali kapitalistom. Zato so pripadniki papeževe okrožnice ustanovili novo »delavsko« organizacijo. Junak te organizacije je neki Rudolf Smersu, ki je napisal v tej stvari »duhoviti šrauf« v obliki članka v »Kresu«. V članku očita krščanskim socialcem socializem, to je borbo za socialne pravice, kar ni v skladu s papeževimi okrožnicami in nedelavnost v tem duhu. Za vzor navaja dr. Mahnič, ki je rekel: za

kajti šlo je za denar, in sicer za mnogo denarja. In zmeraj, kadar je kaj stalo denar in ni donajalo dvojnega dobička, je nastal prepir. Končno ga je pa prevzela ponosna moška odločnost; sklenil je, da hoče vsaj enkrat izvesti svojo voljo, ne da bi povprašal ženo. In menil je, da bo to najbolje storil na tak način, ki mora njegovo ženo vprav razjariti. In to je bilo: iti v banko, dvigniti potrebni denar in se zopet takoj vrniti v pisarno ter vse poplačati.

Čez pol ure je bil že v pisarni, kjer je do peze vse poplačal. Nato mu je dejal tajnik: »Zvečer ob sedmih smete kavarno zopet odpreti. Bom že poskrbel, da dobite dotlej dovoljenje.«

Senjor Doux je zložil pobotnice, ko so bili nanje nalepljeni koleki, in je nato rekel: »Samo nekaj bi še rad omenil.«

»No?« ga je vprašal tajnik.

»Sedaj moram izplačati mezde ob petkih za ves teden?«

»Seveda,« je odvrnil tajnik.

»Kaj pa potem, če se delavec v soboto ne vrne? Potem mi je pobeignil z enodnevnno mezdo.«

»Glejte si, glejte,« je smejoč se rekel tajnik. »kako dobro znate računati. Tega pa od vas nisem pričakoval. Saj ste doslej uhajali ljudem čisto po šest tednov z mezdo, ne samo za en dan, ne, nego za šest tednov.«

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Ljubljansko delavstvo. Branimir Haberle navaja v svoji zanimivi razpravi »Struktura radništva naših glavnih gradov« podatke, ki morajo zanimati vsakega, ki se kakorkoli udeležuje ali bavi z našim delavskim gibanjem. Haberle je zbral svoje gradivo iz zanesljivih virov OUZD, »Merkurja« i. p.

Najvažnejša je ugotovitev, ki jo morada večina pozna, pa se je jasno ne zaveda, da tvori večino ljubljanskega proletariata obrtniško delavstvo. Po stanju vseh treh bolniških blagaj iz junija lanskega leta je bilo zavarovanih

delavcev v obrtnih	32,53%
gospodinskih uslužbenk	15,92%
trgovskih uslužbenecv	14,28%
gostinskih uslužbenecv	4,83%
nameščencev v svob. poklicih	5,38%
nameščencev v den. zavodih	4,51%
prometnih delavcev	2,65%
mestnih delavcev	1,93%
poljed. (vrtarskih) delavcev	0,39%

To se pravi, da je v Ljubljani samo 17,57% industrijskega delavstva, in čez 82% v raznih obrtnih in poklicih zaposlenih delavcev in nameščencev. Nosilec modernega socialističnega gibanja je bil redno industrijski proletarijat, kajti delavci, zaposleni pri obrtniških mojstrih so naravno bolj podvrženi tujim nedelavskim vplivom, da niti ne govorimo o gospodinskih pomočnicah itd. To dejstvo mnogo pojasnjuje resnico, da v Ljubljani socialistični proletarijat ni imel niti pred 1929. l. tiste politične moči in veljave, ki bi jo moral imeti po celotnem številu delavstva. Saj cenil Haberle, da tvori delavstvo v Ljubljani 46,36% celokupnega prebivalstva, če vzamemo, da ima vsak oženjeni delavec samo po dva družinska

člana, in pri tem železničarjev niti ne šteje ne. Z drugimi besedami povedano: proletarijat tvori večino ljubljanskega prebivalstva, politično je pa bil njegov znaten del indiferenten ali pa pod vplivom te ali one meščanske skupine.

Pri tem se srečamo še z mnogo važnimi dejstvi, o katerih bomo spregovorili v prihodnjih številkih »Delavske Politike«.

Za sedem dni akordnega dela 35 Din! V Eiferjevi tovarni pliša na Dunajski cesti je vzlet delodajalec v delo neko dekle. Delala je sedem dni, za kar je dobila izplačanih 35 Din. Radi slabega materiala ni mogla narediti več. Ker ni izdelala dela, je morala njena sestra delati še poldrug dan, za kar ni dobila nobene odškodnine. Gospodar ji je rekel, da naj ji plača sestra, saj je dobila denar. Podjetje ne trpi nobene strokovne organizacije. Lastnik je inozemec. Tako izkoriščajo ljudi sredi kulturne Ljubljane. Kje je sodnik? Dr. Voršiča, ki v »Slovenca« priporoča prisilne delavnice za delavce, pa ob tem slučajju vprašamo: Kdo spada v koncentracijsko taborišče, ali tisti, ki dobi za sedem dni akordnega dela 35 Din, ali tisti, ki se okorišča s takim izmožgavanjem človeka? Odgovor na to vprašanje je tudi odgovor o rešitvi gospodarske krize in propadajoče morale.

Delavski prosvetni večer »Zarje« v Ljubljani bo v soboto, dne 22. februarja 1936 ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Program prosvetnega večera je lep. Igral bo mandolinski orkester »Zarje« in priznani tamburaški orkester Ljubljane. Pel bo mešani in moški zbor »Zarje«. Delavski oder »Zarje« bo nastopil z lepimi recitacijami in vprizoril 4. dejanje iz nove delavske drame »Strojepiska«. Pela bo tudi operna pevka Marta Oberwalderjeva.

Maribor

Delavci, nameščenci, penzionisti!

V nedeljo, dne 16. t. m. ob pol 10. uri se bo vršil v veliki dvorani »Union« v Mariboru

JAVNI STROKOVNI SHOD

na katerem se bo razpravljalo o naraščajoči brezposelnosti in bedi, o potrebi javnih del za pobijanje brezposelnosti, o obveznem zavarovanju za starost in brezposelnost ter o skrajšanju delovnega časa.

Na shodu se bo tudi razpravljalo o plačah delavcev in nameščencev ter zahtevalo zakonito določitev minimalnih plač.

Ni manj važno ni vprašanje večje varnosti za delavce v tovarnah in obratih ter zahtevo po zopetni postavitvi inspekcije dela v Mariboru.

Vsi vi, ki imate interes na čimprejšnji rešitvi teh perečih vprašanj, udeležite se tega shoda.

Medstrokovni odbor.

Zaupniški tečaj. V soboto, dne 15. t. m. predavata s. Vidovič o strokovnem pokretu in prof. Stupan o zgodovini delavskega gibanja.

Uboj pri belem dnevu na drž. mostu. V sredo, dne 12. t. m. okrog 12. ure opoldne je brezposelni mesarski pomočnik Ferdinand Knapič srečal na državnem mostu bivšo branjevo 47letno Terezijo Konrad. Med obema je vladalo sovraštvo radi zavarovalnice. Terezija Konrad je namreč svoječasno prevzela zavarovalno polico od Knapičeve matere, ki je pred dvema letoma umrla, in kakor pripoveduje Ferdinand Knapič, dvignila zavarovalnino Din 22.000. Od te zavarovalnine bi morala po dogovoru z materjo izplačati njemu in njegovi sestri vsakemu po Din 3000.—, česar pa ni storila, temveč je baie moral Knapič plačati še pogrebne stroške za materjo, kar ga je silno jezilo. Ko je omenjenega dne Knapič srečal Konradovo, je brez vsake opazke potegnil iz žepa dolg mesarski nož in Terezijo Konradovo večkrat zabodel v prsa. Nesrečna žena je obležala na licu mesta mrtva. Knapič je po storjenem zločinu zagnal nož v Dravo in s cigareto v ustih mirno nadaljeval svojo pot proti Glavnemu trgu, kjer ga je službojoči stražnik aretiral. Knapič je stražniku mirno sledil na policijo. Konradova je ležala na mostu, dokler ni sodna komisija ugotovila dejanski stan, nakar so jo odpeljali v mrtvašnico. Pohlep po denarju in alkohol ustvarjata največ zločinov.

Kar za 1 Din mezde na uro je zgubilo 30 mestnih delavcev, ki so bili meseca januarja odpuščeni, sedaj pa na novo nameščeni menda iz fonda za pomožno akcijo. Poprej so dobivali Din 3,50 na uro, sedaj pa prejemajo le Din 2,50. Čudimo se, da klerikalni list za pobijanje marksizma, ki ima sicer izborne zveze, o tako hudi redukciji delavskih mezd ne ve ničesar poročati.

Fej, to je morala. »Mariborski Večernik« poroča: »Tatvina v tovarni. V tovarni Zelenka je včeraj zasačil tehnični uradnik Vesely predica Franca R., ko je nesel iz tovarne 6 klopcev rdeče preje, ki jo je ukradel v skladišču.« — Daleč smo od tega, da bi zagovarjali tatvino. Ponovno pa vidimo, da vedno beležijo dnevni listi delavce s polnim imenom. Imeli pa smo slučaj, da so bili državni uradniki kaznovani in odpuščeni radi utaje državnega denarja: vendar pa se njih imena niso objavila, kar je tudi prav. S tem se jim je omogočilo, da so dobili zopet zaposlenje. Za delavce pa to očividno ne velja. Kaj briga gospode usoda delavcev. Morala pa takšna.

Podpiranje revežev. Na zadnji seji ožjega odbora Pomožne akcije za siromašne sloje mesta Maribora se je pretresalo tudi vprašanje beračenja po hišah, ki zavzema vedno večji obseg zlasti s strani okoličanov. Da se izločijo morebitni izkoriščevalci do-

skoraj a culico v rokah iz inozemstva, da osreči Jugoslavijo. Res take razmere so nevdružne in na tem velikem shodu bomo enkrat zopet energično zaklicali: Stoj! Dalje ne gre več tako!

Ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev sklicuje za v nedeljo, dne 16. t. m. uradni sestanek, ki se bo vršil ob 10. uri popoldne v dvorani Delavske zbornice. Vabila na ta sestanek je poslala ekspozitura tudi funkcionarjem in zaupnikom naših strokovnih organizacij. Vabilo pa ni našlo dobrega odziva, ker razmere v vodstvu Okrožnega urada niso tako urejene, kakor so preko Delavske zbornice predlagale strokovne organizacije. Med zaupniki se širi mnenje, da dokler delavstvo na vodstvo delavskih institucij nima vpliva, se tudi uradni sestankov ne bo udeleževali. Gospodje, ki vedo da upravljajo tuj denar, naj prepušče vodstvo delavskih institucij delavskim zaupnikom, potem bomo pa dalje govorili.

Olimpova smučarska sportna prireditve se bo vršila, kakor smo že v prejšnji številki opozorili, v soboto, dne 29. t. m. v vseh prostorih Narodnega doma. Seveda bo poskrbljeno, da bo celotna zabava pristno sportsko domača, da bodo prišli na svoj račun tako plesalci in plesalke, kakor tudi vsi ostali obiskovalci. Vodstvo prireditve polaga največjo važnost na to, da bo prireditve priprosta in domača. Za to že vnaprej skrbi, da bodo tudi obleke kolikor le mogoče turistovsko izletniške, za ženske pa razpisuje celo dve nagradi za oni, ki se bosta najbolj pristno domače in okusno oblekli, pa ne našemarili, pa naj že bo, da bodo imele šajerski »dirndle« ali pa kranjsko »dečko«. Nekaj tajnosti, s katerimi misli vodstvo prireditve presenetiti svoje goste, pa sploh ne smemo izdati.

Razkrinkano moralo bo razkazovalo tukajšnje glasbeno društvo »Zarja« v nedeljo, dne 16. t. m. ob 4. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Sodruga in sodružice vabimo, da si ta gledališki komad ogledajo.

Hrastnik

Delavski glasbeni in pevski odsek »Zarje« bo gostoval v nedeljo, dne 16. t. m. v dvorani Delavskega doma v Hrastniku z burko v 3 dejanjih »Krišpin in Fridolin«. — Začetek ob 5. uri. Vstopnina običajna. Vsi vabljeni. — Odbor.

Senovo pri Rajhenburgu

Naše izobraževalno delo. V nedeljo, dne 9. t. m. se je vršilo pri nas javno predavanje. Predaval je načelnik II. skupine rudarske zadruge sođr. Pliberšek Franc o temi »Človek in stroj«. V svojem predavanju nas je povedel za par sto let nazaj. Izredno zanimivega predavanja se je udeležilo okrog sto sodrugov in sodružic, ki so pazno sledili predavatelju ter ga ob zaključku nagradili z aplavzom. Zaupniški tečaj se traja in bomo ob zaključku poročali podrobneje.

Prihodnje predavanje. V nedeljo, 16. t. m. pa se bo vršilo drugo predavanje, na katerem bosta predavala ss. dr. Reisman in Jelen iz Maribora. Predavanje se bo vršilo ob 9. uri popoldne v Delavskem domu na Senovem. Delavci in delavke, pridite v čimvečjem številu!

Tečajnik.

Trbovlje

»Priatelji Prirode« je obdržal v sredo, dne 5. februarja svoj redni občni zbor. V novem odboru so: predsednik s. Majdič Leopold, tajnik s. Tanc Jože in blagajnik s. Kovač Pavel. V nedeljo, dne 16. t. m. bo priredilo društvo izlet na Mrzlico; marca pa izlet pod Kum. — Družnost!

Zagorje ob Savi

Sodr. Majdič Franc

Nepričakovano nas je zapustil v najlepših letih svojega življenja, star komaj 24 let, sođr. Majdič Franc.

Bil je član kulturne organizacije »Svobode« do njenega razpusta in sedaj član Glasbenega in pevškega odseka »Zarje«. Sodeloval je v raznih odsekih. Neizmerno je ljubil glasbo in petje in je z ljubeznijo sodeloval v pevskem glasbenem odseku.

Bil je tudi član SK »Svobode« in res prav delavski sportaš. Pri nogometnih tekmah se je odlikoval po svoji spretnosti in lepem, mirnem igranju. Ni ga več med nami. Težko ga bomo pogrešali. Bil je med tistimi, ki so jim razmere vtisnile pečat trpljenja. Mi pa hočemo tudi nadalje z vso ljubeznijo in poštrevnostjo delovati na našem kulturnem polju za plemenitenje človeka poedinca, kot celote in boljšo bodočnost.

V soboto, 8. febr. smo ga izročili materi zemlji. Zadnje poslovilne besede je govoril ob odprtem grobu sođr. Slamnik. Rudarska godba je zaigrala žalostinko, pevci »Zarje« so mu zapeli zadnjo pesem v slovo. Razhajali smo se s težkim srcem, zavedajoč se, da smo z njim izgubili enega izmed najboljših sodrugov in prijateljev. Naj mu bo zemljica lahka. Sorodnikom naše iskreno sožale.

Kuhinja za brezposelne. Z ozirom na veliko število brezposelnih, ki nimajo od česa živeti, se pri nas otvori vsako zimo javna kuhinja, iz katere prejemajo brezposelni enkrat dnevno hrano. Sredstva za to kuhinjo da banovina iz bednostnega sklada, v katerega prispeva največ delavstvo in nameščenci. To je torej javni denar, ki se pobira v obliki davka. To dejstvo pa pozabljaja vsakokratni režim na naši občini. — Ko so imeli lani nacionalisti občino v rokah, so

Rim ali pa ne, drugi problemov ni. Tako izzvene dolgovezni otrobi. Končno pa prihaja do zaključka: Danes se bje boj med dvema nasprotnikoma: med krščanstvom in marksizmom. Kdo bo dajal junake, ki bodo šli na barikade proti marksizmu in komunizmu? Gospoda član-karja samo vprašamo, kje so delavski interesi in ali se morda ne bo gospod člankar skril za zadnjega kaplana, ko bodo šli na barikade gospodje v interesu kapitalizma proti delavstvu? Socialno je delavstvo interesirano na bitnem življenjskem vprašanju. Vi to vprašanje od-klanjate in ste pristaš teorije, da mora delavec molčati in nositi krivice. S tem ste tudi povedali, da služite kapitalističnemu sistemu, ker mu priznavate absolutno avtoritativnost.

Nameščenci zagrebške občine so se pritožili proti znižanju plač, ker odstotek teh stroškov ni velik v primeri z drugimi mesti v državi in inozemstvu.

Dva citata iz meščanskega časopisa. »Privredni Pregled« dne 12. m. m.: Neki finančni minister je rekel: »Samo dvoje je mogoče: ali da mesto vzdržuje vas, ali pa vas mesto. Ker je kmetov štirikrat več, je logično, da oni vzdržavajo mesta; nasprotno bi bilo težko. Meni, mestnemu otroku, se ni težko odločiti.« — »Jugoslovenski Lloyd« dne 9. t. m.: »Ako politiko in gospodarstvo vodijo nesocialni ljudje, tedaj jim je svet vsak pripomoček, ki jih more rešiti. Protisocialni ljudje dalje vodijo svojo politiko in gospodarstvo samo z grobo silo, zasužuranjem, lažnjivimi in drugimi nečastnimi in nepoštenimi pomočki ter napram njim ni nihče vezan na kakšen obzir. Ti protisocialni ljudje s svojo sebičnostjo so največji škodljivci v politiki in gospodarstvu, toda dalekosežnejši interes splošnosti zahteva, da se neobzirnemu izkoriščanju napravi konec, če se hočemo ogniti nevarnostim in pretresom, ki so neizogibni, če bodo gospodarstvo in politiko dalje vodili in predstavljali nesocialni elementi, češ, za nami magari potop, ki jim je edini bog — profit.« Resnica!

Petrolejske sankcije proti Italiji neizvedljive, ker se Zedinjene države ameriške baje ne pridružijo sankcijam, češ, da se ne marajo vmešavati v evropske razmere. Dejansko je to le izgovor petrolejskih magnatov.

Socialno skrbstvo v proračunu Čehoslovaške. V proračunu Čehoslovaške republike je določenih za socialno skrbstvo 856.04 milijone Kč (to je okoli 1600 milijonov Din). Ta znesek se porablja za socialno pre-skrbo, za stavbne in stanovanjske namene, za mladinsko skrb, za nezaposlene, za obrtno nadzorništvo, za delavsko zadrugišništvo, za izse-ljence, za vojne poškodovance, za izvedbo in subvencioniranje starost-ne podpore. Posebej je pa še v proračunu 650 milijonov Kč (to je okoli 1230 milijonov Din). Okoli 35 milijonov Kč je pa raztresenih po drugih ministrstvih, ki so tudi namenje-ne socialni preskrbi.

Pred splošno stavko tekstilcev na Poljskem. Organizacija tekstilnega delavstva v lodzskem industrijskem okrožju je predložila delodajalcem ultimat do 16. t. m., v katerem za-hteva izpolnjevanje mezdnih dogovo-rov in protestira proti samovoljnemu zniževanju mezd. Vrše se delavski shodi po vsej Poljski. Če podjetniki predlogov ne bi upoštevali, razglasi delavstvo splošno stavko v tekstilni industriji na Poljskem, ter bi samo v lodzskem okrožju zastavkalo 80.000 delavcev.

Knjige Cankarjeve družbe se prevajajo na češki jezik

Češki pisatelj Vybiral prevaja Seliškarjevo »Hišo brez oken«, ki bo v kratkem izšla v Pragi. To je najlepše priznanje pisatelju Seliškariju in Cankarjevi družbi, ki zalaga knjige, ki odpirajo pot slovenski književnosti v veliki svet. Nobena od drugih sličnih slovenskih knjižnih družb ni dosegla te višine. Seliškar je tudi za letos obljubil Cankarjevi družbi, da bo napisal roman naših brezposelnih.

odredili, da so se za ta denar morale vse potrebščine nabaviti v »nacionalnih« trgovinah in pri »nacionalnih« obrtnikih. Kakšne so bile nabavne cene in končni obračuni, javnost ni zvedela. Takratni klerikalci ali sedanjí jeruzalemski so strašno zabavljali čez to strankarsko postopanje naših naci-jev. Ko so pa letos sami prevzeli oblast na občini, je bilo prvo kar je izjavil predsednik socialnega odseka, da bodo oni ravno tako delali kakor so prej demokrati. No, in to se tudi dosledno izvajalo. Zato bi bilo zelo potrebno, da bi pristojne oblasti odredile, da bi se z javnim denarjem ne smelo strankarsko razpolagati, ampak bi se moralo kupovati tam, kjer je boljše blago in solidne cene.

Kako daleč že ogroža naš zagorski marksizem živce gotovih dušnih pastirjev, je razvidno iz tega, da je eden izmed njih nagovarjal sina očeta marksista, da naj moli za spreobrnjenje svojega očeta. Temu gospodu svetujemo, da naj raiši marksiste pa naj pusti v miru! Tega mora biti enkrat konec!

SK Svoboda. V nedeljo, dne 16. t. m. ob 9. uri dopoldne se bo vršil v Zadrugi dvorani na Lokah redni letni občni zbor SK Svobode. — Zvečer ob 6. uri bo zaključek plesnih vaj s plesnim venčkom v dvorani Zadrugnega doma na Lokah.

Litija

Važno predavanje. V nedeljo, dne 16. t. m. s pričetkom ob 18. (6.) uri se bo vršilo v gostilni g. Cererja (Frankot) predavanje o socialni zakonodaji, pomenu strokovne organizacije in delavskega tiska. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Jelen iz Maribora. Opozorjamo delavce in delavke na to predavanje, ki naj ga v čim večjem številu posetijo.

Kranj

Članski sestanek sklicuje SDSZJ v nedeljo, dne 16. t. m. ob 9. uri v dvorani pri Semenu za tekstilno delavstvo. Dolžnost članov in članic je, da se ga udeležijo.

»Za čast in kri« je naslov drame v 3 dejanjih, s katero gostuje pri nas tržiška podružnica SDSZJ, in sicer v nedeljo, dne 16. t. m. ob 16. uri v dvorani restavracije Semen. Kontraspodružnica, podpri kulturno delo stropinov iz Trziča!

Predobjava. Strokovna komisija za Slovenijo sklicuje velik shod za sezonsko delavstvo v nedeljo, dne 23. februarja v dvorani restavracije Semen. Delavci, vsi na plan!

Studenci pri Mariboru

O sežiganju mrličev bo predaval v nedeljo, dne 16. t. m. ob 16. uri popoldne (to je ob 4. uri) v dvorani kapucinskega samostana v Studencih duhovnik prof. dr. Hohnjec. V Studencih vlada namreč sedaj med občinstvom radi upepeljitve pokojnega Šolskega upravitelja g. Hrena velikansko zanimanje za kremacijo. Mi prav priporočamo našim čitateljem, da se za to predavanje g. dr. Hohnjeca zanimajo in nam potem poročajo, kaj je povedal.

Ruše

V tekstilni tvornici Vlah se po zaslugi plavih niso izvršile volitve obratnih zaupnikov. Delavstvo je uvidelo, da je potreba za dosego izboljšanja razmer seči po samooobrambi, hotelo si je ustvariti strokovno organizacijo, sestavila se je rdeča lista obratnih zaupnikov. Za vse to je zvedel plavi prvak v Mariboru, pa hajd v Ruše. Med tem je direkcija odpustila kandidate za obratne zaupnike. O vsem tem se je govorilo na shodu, ki ga je sklical Narodna strokovna zveza. Razburjenje na tem shodu je bilo tako, da Ruše že dolgo niso doživele ničesar. Pri odpustih delavcev pa nima zasluge samo direkcija, pač pa tudi denuncijantje, med temi se najbolj odlikujejo neke gospodične, ki so vse žal delavske hčere, pa se tega ne zavedajo. Zaenkrat smo brez zaupnikov, ni pa še vseh dni konec, ob priliki se bomo še pogovorili o razmerah pri nas. Nadaljujemo delo za izboljšanje razmer, ne strašimo se plavih, niti groženj, kajti pravica je na naši strani.

V tvornici za dušik je dobilo odpoved 49 delavcev, med njimi tudi oženjeni, z več družinskimi člani. Ne obetajo se nam dobri časi. Vrše se lišne preiskave, shodi plavih in žebota, stari in novi Rušani pa se preklajo o narodnih zaslugah. Res ni kar tako oporekati starih zaslug, žive priče govorijo v Lobnici, na Glazuti in smolniških gozdovih, železnici, tekstilni, lesni industriji itd. Stari gredo na zimsko olimpijado, tam bodo razkazovali svoj rodovnik iz Ruš, razlagali svoje zasluge in vse bo strmelo. — Ti ruški delavec, mladi in stari, pa trpi dalje in premišljuje o zaslugah starih Rušanov, pa boš ves srečen.

Naznanilo!

Obveščam cenj. občinstvo, da sem s 1. februarjem otvorila

staro gostilno, delikateso in mesarijo „Pri Jeleni“ (Gorenjak)

Točim različna vina, topla in mrzla jedila vedno na razpolago. Abonent se sprejemajo! Se priporoča **Gorenjak Terezija** Celje, Kralja Petra cesta 37

Vuzenica

Kako žive in umirajo naši občinski reveži. Bogataši v naši občini niso samo bele vrane. Imamo pa tudi dovolj revščine, ki jo srečavaš pri vsakem koraku in te gleda takorekoč iz vsakega oglja. Kot je v podeželskih občinah že v navadi, tudi pri nas ni sredstev za podpiranje revežev. Kar je priznanih občinskih ubogih je »preskrbljeno« za nje na ta način, da jih pošiljajo vsaka dva dneva k drugemu posestniku na hrano in stanovanje. Da pa ne bo kdo mislil, da smo v naši občini kar tako, pa povemo, da imamo ali bolje rečeno smo imeli do pred kratkim svojo »ubožnico«. Domačini poznamo tisto staro bajto na polju onstran železniškega nasipa, last peka Lenarta.

V tej »ubožnici« sta stanovala zakonca Lip na svoja stara leta, čakajoč, da ju smrt odreši in da ne bosta več v napoti in spodtiko »dobrim« ljudem. Letos v januarju je pobralo Lipa. Komaj je dobro umrl, so ga že prišli iskat in hajd z njim v mrtvašnico. Čudilo nas pa je, da ni bilo čuti skoro nobenega zvonjenja. Mi smo mislili, da bodo zvonili z vsemi zvonovi, saj je bil pokojni zvonikar, ki je vedno zvesto vršil svojo prostovoljno prevzeto službo. Sedaj pa so zvonovi molčali.

Prve dni februarja je še enkrat stopila smrt v kolibo in tedaj je ugasnilo življenje zadnje prebivalke »občinske ubožnice«, Lipove vdove. Reveži, ki so se zbrali pri njej v poslednji uri, so jo hoteli položiti na mrtvaški oder. Ali iz občine je prišel drugačen ukaz: s starko takoj v mrtvašnico.

Lipovko so reveži zanesli na pokopališče, nosili so jo pa tako, da so videli pogreb vsi, ki niso slučajno slepi.

Ptuj

Volitve obratnih zaupnikov. V tovarni usnja Pirich je bila postavljena samo rdeča lista in so zato izvoljeni 4 obratni zaupniki, člani svobodne strokovne organizacije. — V tovarni »Petovica«, kakor tudi pri Reinhardt in tovarni perila pa so volitve odložene.

Kaj bo s priključitvijo okoljskih občin? To vprašanje je ostalo na mrtvi točki. Ako se že kdo ne strinja s priključitvijo čisto podeželskih občin k mestu, je razumljivo, ni pa mogoče razumeti, iz kakšnega razloga se ne priključi mestu vsaj del občine Breg, ki ima čisto mestni značaj in pa grščina Herbersteina tkzv. Gornji Ptui, ki še vedno spada k občini Grajana.

Prijatelj Prirode

Redni letni občni zbor podružnice T. D. »Prijatelj Prirode« bo v ponedeljek, dne 24. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer v društvenem lokalu v Delavski zbornici, Miklošičeva 22a-I. Na dnevnem redu bo tudi sklepanje o višini pristopnine in članarine za leto 1936. — Ako ob določenem času občni zbor ne bo sklepčen, se bo vršil eno uro pozneje drug občni zbor na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki bo sklepal ob vsaki udeležbi. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Redne poslovne ure pri podružnici T. D. »Prijatelj Prirode« bodo odslej vsak torek od 7. do pol 9. ure zvečer v društvenem lokalu v Delavski zbornici, Miklošičeva cesta 22a-I. (levo).

Izlet v Prokletije in Južno Srbijo priredita letos koncem julija podružnica in osrednji odbor T. D. »Prijatelj Prirode« v Sarajevu. Kdor bi se hotel tega izleta udeležiti, prejme vse potrebne informacije pri svoji podružnici »Prijatelj Prirode«.

Mesečnik »Snaga«, ki izhaja v Sarajevu, bo odslej stalno v vsaki številki priobčeval obvestila o gibanju T. D. »Prijatelj Prirode« Jugoslavije, kakor tudi članke o planinarstvu in turizmu. Vsem revijo toplo priporočamo. Letna naročnina znaša le 24 Din.

Esperanto

O »D. esperantskem društvu« v Ljubljani. Odbor »D. esperantskega društva« v Ljubljani nam je poslal z ozirom na našo notico pod gornjim naslovom, ki smo jo objavili dne 28. decembra obširen članek z zahtevo, da ta »uradni popravek« objavimo. Članek pa v nobenem oziru ne odgovarja predpisom zakona o tisku glede popravkov in je povrh tega tako žaljiv, da bi lahko bili radi objave toženi mi in odbor prizadetega esperantskega društva. Ker pa nam je vsikdar le za objektivno resnico, objavljamo iz tega članka sledeče stvarne trditve odbora D. e. d., v kolikor se nanašajo na našo notico: »Od odbornikov ni bil nihče izključen, temveč je eden odbornik, g. O., sam izstopil, a g. K. se kljub vabilom ne udeležuje sej. Društvo ima 52 članov in ne samo 6. Društvo ima tudi 2 preglednika, g. J. in g. P. prejšnja sta odstopila.« — Uredništvo.

Stavka tekstilnih delavcev v Združenih državah. V New-Yorku in okolici je stopilo v stavko zaradi nizkih plač nad 100.000 tekstilnih delavcev in delavk.

Priporoča se brivnica

Šimonišek Anton
Mariborska c. (Gaberje) Celje

Očitek sodnikom „Delovnih sodišč“ v ČSR

Nezaslišan napad delodajalcev

»Právo Lidu« iz Prage prinaša pod člankom Delodajalec in delojemalec pred Delovnim sodiščem ostro obsodbo nezastopnega izpada časopisa »Trgovina«, organa osrednje zveze trgovstva v Češko-slovaški republiki proti sodnikom Delovnih sodišč. Na Češkem se namreč rešujejo spori za mezdo in plače delavcev in nameščencev večinoma pred posebnimi, takozvanimi »Delovnimi sodišči«, ki so podobno urejena, kakor naše obrtno sodišče v Ljubljani. Delodajalci očitno s temi sodišči niso posebno zadovoljni, čeprav so dijo tam ravnotako redni sodniki, kot pri ostalih sodiščih.

Navedeni časopis »Obchod« (Trgovina) je namreč pisal med drugim:

»Delovna sodišča danes niso za to tukaj, da bi izvrševala pravico, ampak so izrecno razredne institucije. Sodniki se obnašajo popolnoma drugače napram delojemalecu, kot napram delodajalcu. Če pride delodajalec, sodnik na njegov pozdrav nit ne odgovori, medtem ko se delojemalecu vlijudno prikloni. Na delojemalca se sodnik ljubeznivo obrača z vprašanjem, če nima k stvari še kaj pripomniti. Če pa hoče delodajalec kaj primerne predlagati, dela sodnik tako, kot bi ga tam sploh ne bilo in žene razpravo naprej. Sodniki izvršu-

jejo na delodajalca pritisk, da bi za vsako ceno pristopil na poravnavo celo v slučajih, v katerih stoji tožba delojemalca slabo, ali bi bil njegov pravni zahtevek vsaj negotov. Današnja praksa ima za posledico, da se delojemalcem skoraj vedno izplača tožba na bivšega delodajalca, četudi je mezdo že dobil plačano, ker sodnik z vseni sredstvi izbija iz delodajalca zadnji krajcar. Delodajalec končno raje plača, samo da bi imel mir.«

»Právo Lidu« ostro zavrača to gorostastno žalitev čeških sodnikov in pravi, da se niso čitali tako impertinentnega napada na objektivnost sodnikov, ki jih delodajalci s tem ponižujejo najmanj na stopnjo neguševih sodnikov v Abesiniji.

Pri nas pač delodajalci nimajo poveda za takšne ali podobne pritožbe. Nasprotno, ravno delavci se morajo čisto skozi leta boriti po vseh instancah, da pridejo do svojih pravic. V bagatelnih tožbah, to je za zneske pod Din 500.—, pa zgubljajo delavci svojo mezdo tudi proti določilom zakona, ker v takih tožbah ni dopustna pritožba na višje instance. Bila bi skrajna potreba, da dobimo tudi mi čimprej posebno »Delovna sodišča«, z rednimi sodniki, ki bodo specialisti v socialni zakonodaji in bodo tudi poznali socialne prilike delojemalcev.

Delavski pravni svetovalec

K. S., Vuhred. Vprašanje: Bil sem član OUZD od 1. novembra 1933 do 5. maja 1935. Med tem časom sem bil v bolniškem staležu od 7. maja 1934 do 5. maja 1935. Ko sem po 5. maju 1935 zopet vstopil v delo, me OUZD ni več sprejel v zavarovanje. Delal pa sem kljub temu do 16. oktobra 1935. Od Borze dela sem prejel Din 120.— podpore. Borza dela pravi, da znaša moja zavarovalna doba samo pet mesecev. Ali nimam pravice na več podpore?

Odgovor: Borza dela ima prav. Vi ste bili član OUZD samo od 1. novembra 1933 do 7. maja 1934, to je do dneva, ko ste oboleli. Ker za časa boleznii niste plačevali prispevkov, niste bili član, ampak ste samo prejeli podporo. Ker Vas OUZD po 5. maju 1935 ni več sprejel v članstvo, tudi niste plačevali prispevka za Borzo dela in se vam ta delovna doba ne šteje za redno podporo. Poskusite pa lahko, sklicujoč se na svojo zaposlitev od 1. novembra 1933 do 7. maja 1934, s prošnjo za brezposelno podporo.

S. M., Vitanje. Vprašanje: Koliko znaša uslužbenški davek pri mesečnem zaslužku

Din 1100.— do Din 1300.—? Koliko plača samec in koliko oče dveh otrok.

Odgovor: Uslužbenški davek znaša pri samcu, ki zasluži Din 1100.— Din 17.— (oženjen z dvema otroci Din 11.—), pri zaslužku Din 1201.— do Din 1300.— Din 23.— (oženjen z dvema otrokoma Din 17.—). Razen tega plačate od celotnega zaslužka še pol odstotka banovinskega davka. Nameščenci plačajo razen tega še 1 odstotek izredni doprinos od celotne plače, od katere se pa odšteje Din 400.— in za vsakega zakonskega ali pozakonskega otroka po Din 100.—. Delavci 1-odstot. izrednega doprinosu ne plačujejo.

Tudi Malcolm Macdonald (minister za dominijske) je izvoljen na Škotskem v spodnjo zbornico. Glasov je dobil 8949, delavski kandidat pa 5867. Oba druga kandidata sta dobila skupaj le nekaj nad 3000 glasov. Macdonaldi so sedaj zaenkrat pod streho.

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za Din 140.—

Potrebna Vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiri po ceni Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet Vas mi najbolje postrežemo Din 320.—

Kratka suknja stane pa samo Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki Vas najbolje poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

Naši plašči za dame so naš ponos!

Dobite ga že za Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in naši bodete nekaj tudi za Vas!

Tivar-obleke